

บันทึก

เรื่อง วิธีที่จะประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ.๑๒๑

๑. กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ฎ.๙๖๐๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๒ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีที่จะประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ.๑๒๑

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๑) มีความเห็นดังต่อไปนี้

๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานว่า จะต้องรีบจัดการประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ.๑๒๑ และกฎกระทรวงลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ร.ศ.๑๒๕ กับกฎกระทรวงลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ร.ศ.๑๒๕ สำหรับคลองบางคลองที่ได้ทำการขุดและลอก กับลำน้ำที่ใช้ประโยชน์ในการชลประทาน และเก็บค่าธรรมเนียมจากเรือแพที่ผ่านประตูน้ำบางแห่งที่สมควรจะประกาศใช้ แต่มีความสงสัยขึ้นว่า จะประกาศได้โดยวิธีใด

๓. อันการใช้พระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ.๑๒๑ นั้น มาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติที่กล่าวนี้บัญญัติว่า

“เมื่อจะใช้พระราชบัญญัตินี้สำหรับรักษาคอลงใด เมื่อใด ให้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ”

พระราชบัญญัติที่กล่าวนี้หาได้บัญญัติไม่ว่า การออกประกาศนั้นใครเป็นผู้ออก

กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า ผู้ออกพระราชบัญญัตินั้นเองควรเป็นผู้ออกประกาศ และผู้ที่กล่าวนี้ ในสมัยการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ได้แก่พระมหากษัตริย์ซึ่งทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ การที่จะประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ.๑๒๑ นั้น จะต้องทำเป็นพระราชบัญญัติโดยผ่านสภาผู้แทนราษฎรและประกาศใช้ตามบทแห่งรัฐธรรมนูญ

ความเห็นกรรมการร่างกฎหมายดังกล่าวนี้ก็โดยอาศัยเหตุที่ว่า ในพระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ.๑๒๑ มีมาตราอื่น ๆ ที่ระบุว่าใครเป็นเจ้าหน้าที่มีอำนาจในกรณีใดบ้างในอันที่จะจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ เช่น มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานสำหรับรักษาคอลง มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจตั้งกฎข้อบังคับกำหนดพิภพอัตราเก็บค่ารักษาคอลงจากเรือแพที่อาศัยไปมาในคลอง มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจตั้งกฎข้อบังคับในการที่จะทำสะพานข้ามคลอง ฯลฯ และให้ดูมาตรา ๑๒ ด้วย แต่ในเรื่องประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาคอลง ร.ศ.๑๒๑ นั้น หาได้ระบุอำนาจให้รัฐมนตรีทำได้ ดังเช่นมาตราต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วไม่

๔. เรื่องนี้เป็นอันว่า เมื่อจะใช้พระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ.๑๒๑ บังคับแก่คลองรายใหม่ จะต้องออกพระราชบัญญัติทุกครั้งไป กรรมการร่างกฎหมายทราบอยู่แล้วว่า ข้อนี้เป็นการลำบากและชักช้าอยู่บ้าง จึงขอเสนอว่า เพื่อระงับการที่จะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติทำนองนี้ต่อสภาผู้แทนราษฎรทุกรายไป ควรออกพระราชบัญญัติเสียฉบับหนึ่งระบุไว้ครั้งเดียวใช้ได้ตลอดไปว่า ในบรรดากรณีที่จะต้องปฏิบัติการตามบทบัญญัติทำนองเดียวกับมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ.๑๒๑ นั้นแล้ว ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินั้นได้โดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกาโฆษณาในราชกิจจานุเบกษา ขอเสนอให้ระลึกด้วยว่า เมื่อเร็ว ๆ นี้ โดยเหตุผลคล้ายคลึงกันก็ได้มีพระราชบัญญัติทำนองเดียวกับที่กล่าวนี้ออกมาแล้ว เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยกฎกระทรวงซึ่งรัฐมนตรีเป็นผู้ออกเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย พ.ศ.๒๔๘๑ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๔๘๒)

(ลงชื่อ) เดือน บุญนาค

(นายเดือน บุญนาค)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๔๘๒